

# Sensacyjne odkrycie w Książnicy!

Data publikacji: 8.05.2014 10:30

Już w najbliższy poniedziałek, 12 maja w cieszyńskiej Książnicy dojdzie do pierwszej publicznej prezentacji świeżo odkrytego w zbiorach biblioteki pierwszego najstarszego (z 1522 roku) wydania Nowego Testamentu w przekładzie Lutra.

□

Cenny i rzadki egzemplarz leżał w Książnicy i... czekał na odkrycie. Był niedostatecznie dokładnie odpisany, nie zawierał karty tytułowej i ciężko było go zidentyfikować. - ***Dzięki notatce rękopiśmiennej, jaką Szersznik sporządził na pierwszej zachowanej karcie książki, dowiadujemy się, iż nabył je dla swojej biblioteki w 1808 r. za cenę 45 krajcarów. Być może dlatego, że dzieło nie posiadało karty tytułowej, a jego kolofon nie informował o dacie i miejscu wydania oraz nazwie wydawcy, dla nabywcy pozostało ono jednak niezidentyfikowane. Nie rozpoznali go także późniejsi kustosze zbiorów. W sporządzonym w latach 1837-1840 inwentarzu działu Antiquitates Typographicae pod nr 67 pojawiła się tylko informacja, że jest to Nowy Testament wydany w języku niemieckim z rubrykowaną datą 1522 bez miejsca wydania i nazwy wydawcy. Z kolei dawny katalog alfabetyczny starych druków księgozbioru Szersznika sporządzony w latach 1961-1976 nie rejestruje tego dzieła w ogóle*** - tłumaczy Jolanta Sztuchlik, która dokonała odkrycia.

Uwagę na wolumin skierowała dopiero Jolanta Sztuchlik, która w marcu 2014 r. zwróciła uwagę na jedną z ksiąg z działu Antiquitates Typographicae (Starożytności typograficzne) podczas inwentaryzacji księgozbioru Leopolda Jana Szersznika. - ***Był to wolumin o wymiarach 31 x 21 cm, o łącznej objętości 217 kart, wydrukowany piękną gotycką czcionką i oprawiony w nieusztyniony pergamin koloru brązowego. Foliał sprawiał wrażenie cennego, a zarazem tajemniczego, bo, choć już w czasach Leopolda J. Szersznika zakwalifikowany został do działu biblioteki, w którym znajdują się najstarsze i najcenniejsze druki, a co więcej - zawierał niezwykle piękne drzeworytowe ilustracje oraz inicjały o charakterze figuralnym, pozbawiony był karty tytułowej i początkowych stron. Dodatkowo druk został ozdobiony ręcznie przy pomocy tzw. rubrykowania. Był to często wykorzystywany w średniowieczu sposób zdobienia rękopisów i inkunabułów, polegający na zaznaczaniu na czerwono niektórych liter i ważniejszych fragmentów tekstu. Nazwa tego rodzaju zdobienia pochodzi od łacińskiego słowa ruber, czyli czerwony, bo prawie zawsze wykonywano je przy użyciu czerwonego atramentu. Podobnie było w tajemniczym egzemplarzu. Co ciekawe, na samym końcu tekstu w tzw. kolofonie dzieła ktoś czerwonym atramentem wypisał datę 1522, co zdawało się sugerować, że zagadkowy egzemplarz pochodzi jednak z początków XVI w.*** - Jolanta Sztuchlik opisuje okoliczności, w jakich doszło do odkrycia.

Jednak dopiero analiza tekstu wykazała na jak cenne znalezisko natrafiono: - ***Po przeprowadzeniu analizy tekstu okazało się, że jest to wydany w języku niemieckim Nowy Testament. Mimo braku karty tytułowej i trzech początkowych kart nieliczbowanych, udało się go całkowicie zidentyfikować. Na podstawie internetowego katalogu VD16, czyli Spisu druków wydanych w XVI w. na terenie niemieckiego obszaru językowego oraz w rezultacie porównania cieszyńskiego egzemplarza ze zdigitalizowaną wersją podobnego druku przechowywanego w Halle stwierdzono, że jest to pierwsze wydanie Nowego Testamentu w tłumaczeniu Marcina Lutra, wydane w 1522 r. w Wittenberdze staraniem Lucasa Cranacha starszego i Christiana Döringa, w drukarni Melchiora Lottera starszego, ozdobione drzeworytowymi ilustracjami autorstwa Lucasa Cranacha starszego*** - opisuje Jolanta Sztuchlik.

Już niedługo będzie można podziwiać "Biblię wrześniową" w sali konferencyjnej Książnicy Cieszyńskiej. **12 maja 2014 r. o godz. 17.00** odbędzie się pierwsza publiczna prezentacja dzieła. Będą jej towarzyszyć wykłady dr. Jerzego Sojki (Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie) pt. *Marcin Luter i tłumaczenie Pisma Świętego* oraz Jolanty Sztuchlik (Książnica Cieszyńska) pt. *Biblia wrześniowa*. Pierwsze wydanie Nowego Testamentu Lutra z 1522 r. w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej. Biblia wrześniowa zostanie ponownie zaprezentowana publicznie podczas Nocy Muzeów 23 maja 2014 r.

(red.)